

ПЪРВА ГЛАВА

1603 година

За давенето се говорят какви ли не неща.

Казват, че е бавен начин да умреш. Че е като сън. Че пред очите ти се изтъргулва целият ти живот, докато преминаваш в нищото или в отвъдното. Макар че след това, когато всичко свърши, тя изобщо не проумяваше как някой би могъл да си помисли всичко това.

Защото никой не ти казва, че най-важното при давенето е звукът. Не звукът от разбиващите се над главата ти вълни. Нито звукът от тихото скърцане на лодката и полюшването ѝ във водата, нито приглушените гласове на гребците – *Хайде, момчета! Колкото по-бързо свършим с това, толкова по-скоро ще си приберем по домовете си!* – нито дори оглушителният прилив на водата, ревяща в ушите ти. А звукът от собствения ти глас, жалостиво умоляващ, плачещ – *Не така, не в чувала, моля ви се, не така, по-добре първо ме убийте!* – нареждащ, отново и отново, даже във водата, докато накрая като че ли звукът от собствения ти глас е онова, което те задавя и задушшава. Сигурно затова тя вече не говореше. Оттогава насам не бе проговорила. Не и сега, когато всичко свърши. Не и сега, когато тя беше преминала в отвъдното.

ВТОРА ГЛАВА

Бреговете на Южна Италия

1604 година

Селото, до което стигнаха, се стори на жените едно от най-бедните, на което бяха попадали в тази и без това болезнено бедна земя.

Въпреки че бяха пътували цяла нощ, за да стигнат дотук, когато рано сутринта се озоваха в него, те моментално разбраха, че са допуснали огромна грешка. Селището беше не толкова село, колкото няколко рибарски колиби, скупчени край безрадостния бряг подобно на шепа изсъхнали миди. Откъм морето колибите най-вероятно приличаха по-скоро на купчина останки от корабокрушения, изсъхнали и избелели от слънцето, събрани заедно от приумиците на прилива – каквито всъщност се оказаха при по-внимателен оглед. Нищо повече от парчета изпочупени корабни дъски и парцали.

По стар навик жените спряха в покрайнините на селото и огледаха притеснено крайната си цел. Тук църква нямаше, нямаше даже параклис – само един каменен кръст, поставен край пътя на входа на селото и украсен като простичък олтар с цветя и изображение на Дева Мария, изрисувано грубо върху парче тенекия. Над кръста висяха няколко оброчни амулета, приличащи на жени с корони на главите, които подрънкваха леко, люлени от вятъра. Наблизо се виждаха руините от някакви постройки, които изглеждаха така, сякаш някога са били сериозни сгради. Покривите им бяха пропаднали навътре и измежду гниещата слама се подаваха почернели гре-

ди, стърчащи като счупени кости. Но тук-там сред съборените стени се виждаше по някой каменен трегер или резбована каса на врата – свидетелства за значително благосъстояние в някоя отдавна отминала и отдавна забравена епоха.

Две от децата – близначки на осем-девет години, скочиха от каруцата, в която се бяха возили досега, и се втурнаха една след друга подобно на нишка живак сред порутените дворове. В ярките си роклички те приличаха на пеперуди. Мариам, водачката, ги повика строго обратно.

– Защо ги пускаш да тичат така бясно? – обърна се тя към майка им, жена с тъжно, бледо лице, която седеше до нея на капрата на каруцата.

– Че какво лошо могат да сторят? Нека потичат малко – отвърна тихо другата жена.

– Просто ги извикай да се връщат! – отсече смръщена Мариам. – Тръгваме си.

– Ама нали току-що пристигнахме...

– Погледни! – скастри я Мариам и посочи към дървена врата, увиснала на пантите си.

Елена веднага го видя – кръста, изрисуван грубо с вар. Сърцето ѝ претупа.

– Накараха ни да дойдем в чумаво село?! – възкликна.

– Това обяснява доста неща, не мислиш ли? – промърмори Мариам и кимна по посока на пустото село.

– Но те нали казаха...

– Няма значение какво са казали! За нищо на света няма да останем тук! – отсече Мариам и скочи от капрата. Даже съвсем боса тя беше с цяла глава по-висока от повечето мъже. Раменете и гръдният ѝ кош не отстъпваха на височината ѝ. В ръцете ѝ тежките поводи на коня бяха като детска играчка.

– Но не можем да тръгнем веднага! Все пак пътуваме от дни! – изтъкна Елена. Горещият вятър подматаше и завързваше косата ѝ. – Децата са много уморени, ние също... – Посочи към групата жени, събрани зад тях, а после и към коня: – А тази бедна стара кранта също не може да продължи без почивка.

Нешастното същество, което беше толкова болезнено слабо, че ребрата му се брояха, стоеше с ниско приведена, почти докосваща земята глава.

– Не ме интересува! Няма да останем тук и толкова!

Като направи знак на останалите в каруцата, Мариам метна поводите на коня през главата му и го поведе далече от селото, през песъчливата, гола ивица между рибарските колиби и морето.

В края на дюните конят се препъна и падна. И макар че Мариам започна да го бие с камшика си така, че по едно време се уплаши да не счупи собственото си рамо, скоро стана ясно, че горкото създание никога повече няма да се изправи на крака.

По-късно, когато останалите започнаха да устройват лагера в сенките на две стари, разкривени маслинови дръвчета на-сред ветровитата пустош, Елена се запъти към Мариам, която беше отпуснала гръб върху тясна ивица трева. В продължение на няколко минути двете седяха мълчаливо една до друга, загледали в морето пред себе си. Вятърът беше поутихнал и наоколо не се чуваше никакъв друг звук, освен тихото плискане на вълните по брега. Тук нямаше пясък, само тясна ивица ситни камъчета. Въздухът беше изпълнен с миризма на развала, на водорасли и на гниещи борове.

– Заповядай, хапни малко – обади се Елена и ѝ поднесе комат хляб и бучка сирене.

Мариам отхапа. По устните ѝ беше полепнала морска сол. Но след първата хапка се отказа и сложи останалото в кожената торбичка, която висеше на колана ѝ.

– Е, както изглежда, все пак ще поостанем тук – изрече след продължителна пауза. Гласът ѝ беше груб. Нито една от двете жени не спомена мъртвия кон.

– Знаеш, че трябва да работим, нали?

– Да работим ли? *Паная мою!* В името на Пресветата Дева, та тук няма никаква работа! – възкликна Мариам така, сякаш беше захапала лимон.

– Ама... ти нали каза... – погледна я косо Елена. – Ами празникът на селото?

– Няма празник.

– Как така няма празник? – не се отказваше Елена, опитвайки се да повдигне настроението на спътничката си. – Винаги има някакъв празник!

– Къде, тук ли? В този призрачен град? Как може да има празник, когато няма хора? – изтъкна Мариам и се огледа. – Крайно време е да погледнем истината в очите – измавиха ни!

Не че е първият път. Самотна група акробати е достатъчно зле, възприемат ги като крадливи цигани. Но трупата жени акробати, без съпрузи, без бащи, които да поддържат реда... е, това е против природата, така зная аз! – Горчилката в гласа ѝ се засилваше. – Какъв по-лесен начин да им се присмееш, от този да ги изпратиш да гонят вятъра?! Сигурно онзи човек е решил, че просто нямаме късмет – онзи от Месина...

– За този човек, Мариам...

Обаче Мариам не я слушаше. Единственото, за което беше в състояние да мисли в този момент, беше мъртвият кон. Сигурно вече беше започнал да се разлага в тази жегата. Мариам отпусна глава в ръцете си. Дали да не се опитат да го изядат? Или да го продадат за месо? Притисна с пръсти очите си, но толкова силно, че пред вътрешния ѝ взор се разлетяха светли мушици. Загубата на единствения им кон бе за тях огромна катастрофа, за която тепърва щяха да започнат да си дават сметка. Първо трябваше да се опитат да се върнат в Месина, а единственият начин да го сторят бе пешком. Идването дотук им беше отнело три дни. Тя беше силната жена в трупата, по-силна и от трима мъже, взети заедно. Но дори с тази сила тя се съмняваше, че ще може да тегли каруцата през целия път. Може би... ако се завърже за тегличите... Сякаш за да накара главата си да замълчи, тя я притисна още по-силно с пръсти.

– Мариам! – разтърси я Елена, хванала я за ръката. – Мариам, слушаш ли ме?

– Какво...

– Той е тук!

– Кой е тук? – Мариам вдигна бавно глава от отпуснатите си ръце. Очите ѝ се бяха насълзили.

– Мъжът, който ни нае! Онзи от Месина.

– Той е тук?

– Да, видях го!

– Виждаш призраци.

– Точно той не е призрак – отбеляза с усмивка Елена. – Говорих с него. Дойде в лагера. И сега е тук, чака ни. Точно това дойдох да ти кажа!

Завариха човека – някой си синьор Бочели – седнал на земята, сладко-сладко да похапва парче сух бекон между два резена хляб. Мариам, която не беше от приказливите, пред-

почете да не си пилее дъха за безсмислени обвинения, затова веднага отсече:

– Не знам защо ни доведохте в това чумаво село и не ми пука! Но въпреки това искаме да ни се плати за неприятностите, *капито**? – Надяваше се той да не долови нотката на отчаяние в гласа ѝ.

Синьор Бочели не отговори веднага. Като че ли се забавляваше да я кара да стои права пред него. Извади от кожената си торба огромна глава лук с размерите и цвета на шраусово яйце и заби с наслада зъби в нея.

– Брей, бях забравил колко си голяма, великанке! – изрече ухилено накрая, поклащайки глава. Мариам видя как парче от главата лук излетя от устата му и се приземи в нейните крака. Той проследи погледа ѝ и допълни: – Брей, брей, брей, какви крака! Като на циклоп, а? Че и ръцете ти са същите! – Пак се ухили, поклати глава и довърши: – Но пък и колко си грозничка...

Мислиш, че не съм чувала и преди подобни обиди, а? Мариам го наблюдаваше строго, без да откъсва очи от него. Видя как сокът от лука се стече по брадичката му. *И такива приказки, че и по-лоши. Много по-лоши. Това ли е най-доброто, на което си способен, миризлива, лъжлива гнида такава? Знаеш ли, че мога да смачкам черепа ти с голи ръце?* Целият този монолог премина само в главата ѝ. На глас нищо не каза. Просто си стоеше пред мъжа, в безформения си мъжки кожен жакет и ботушите, и го наблюдаваше, докато накрая глупавата му усмивка не изчезна и той не започна да се върти, смутен от нейното мълчание.

– Добре де, добре – смотолев, оригна се и върна остатъка от главата лук в кожената си торба.

– Защо ни доведохте в това чумаво село? – повтори Мариам, на която започваше да ѝ писва от синьор Бочели. – Тук няма *феста*, няма селски празник!

– Права си, тук няма празник. Но това село не е чумаво – изрече той, оглеждайки я с леко наклонена глава.

– Тогава какво е? Не ми харесва! – отсече Мариам и забеляза едно самотно куче да души из изоставените колиби. – В това място има... нещо странно.

* Разбрахте ли? (ит.) – Б. пр.

– Никой ли не ти каза? Имам предвид в Месина?

– Какво да ми каже?

– Какво е това село.

Настъпи кратко мълчание. А после Мариам отбеляза с леко присветващи очи:

– Говорите с недомлъвки, синьор Бочели. Може би ще бъдете така добър да се доизясните?

– Виждала ли си нещо подобно? – отговори на въпроса ѝ с въпрос мъжът и извади от торбата си малък блестящ предмет. Вдигна го на дланта си и ѝ го поднесе. Мариам го взе и започна внимателно да го оглежда.

– Какво е това? Амулет някакъв ли? Прилича на странна риба...

– Да, амулет. Огледай го още по-добре!

Мариам пак се загледа в дребния предмет. Амулетът беше направен от сребро и всъщност не беше риба, а...

– Русалка! – възкликна внезапно.

Русалката висеше на сребърна верижка. Плуваше по гръб и надуваше рог. На главата си имаше корона, на опашката ѝ висяха мънички звънчета.

– Виждала съм такива – каза Мариам, припомняйки си този нежен звън. – Видях ги при входа на селото, над каменния кръст. Само че тогава не осъзнах какво точно представляват.

– По тези места русалките от край време носят късмет. Подобни амулети можеш да видиш почти по цялото крайбрежие. Затова съм много изненадан, че досега не си ги виждала. А точно това село е въздигнало русалките в култ. Проблемът е – отбеляза притеснено мъжът и се помести сконфузено на мястото си, – че накрая *се сдобиха* с русалка. Имам предвид *истинска*.